

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»
«KONTAKT»

Vår dato: 11.12.2018
Vår ref.: 2018/2963

Deres dato: «REFDATO»
Deres ref.: «REF»
»

Renovasjonsgebyr og vedtakskompetanse

Fylkesmannen i Trøndelag viser til henvendelse fra John R Sæter og tidligere korrespondanse om saken knyttet prinsipper for beregning av renovasjonsgebyr. Etter å ha gått igjennom saken har Fylkesmannen besluttet å ikke foreta en lovlighetskontroll av eget tiltak etter kommuneloven § 59. Fylkesmannen vil imidlertid gi en regelverksfortolkning. Berørte kommuner anmodes å gå gjennom beregningsgrunnlaget for fastsetting av gebyr for å se at dette er i tråd med regelverket.

Spørsmålene vi tar stilling til ble opprinnelig har blitt sendt til Fylkesmannen i Nord-Trøndelag den 27.mai 2017. Saken har vært hos Miljø og klimaavdelingen hos Fylkesmannen og det har blitt søkt råd om avklaringer i denne saken hos Miljødirektoratet. Den 27.februar 2018 mottok Fylkesmannen i Trøndelag et svar fra Miljødirektoratet, og det er mottatt et presiserende brev fra Miljødirektoratet den 21.mars 2018 i tillegg til et avklarende brev fra Miljødirektoratet den 23.mars 2018. Saken har så blitt oversendt til Kommunal- og justisavdelingen hos Fylkesmannen for vurdering.

Fylkesmannen har vurdert spørsmål knyttet til håndtering av kommunal renovasjon innenfor et interkommunalt selskap og hvilke prinsipper som skal legges til grunn ved beregning av gebyrpliktige tjenester innenfor selvkostprinsippet. Fylkesmannen vil derfor på prinsipielt grunnlag søke å avklare hvordan selvkostprinsippet skal tolkes og praktiseres, men vil ikke gå inn på underliggende temaer som hytterrenovasjon eller selve beregningsgrunnlaget og regnskapsfaglige vurderinger.

Det er ikke uvanlig at kommunale oppgaver løses gjennom bruk av interkommunale selskaper (IKS). Selvkostprinsippet er imidlertid gjeldene uavhengig av hvordan tjenesten er organisert.

Postadresse:
Postboks 2600
7734 Steinkjer
fmltpost@fylkesmannen.no

Besøksadresse:
Steinkjer: Strandveien 38
Trondheim: Prinsensgt 1
www.fylkesmannen.no/trondelag

Telefon:
74 16 80 00
Org.nr.:
974 764 350

Saksbehandler:
Jan-Åge Sneve Gundersen
Telefon:

For områder som faller inn under selvkostprinsippet for gebyr til abonnenter av kommunale tjenester, er det strenge føringer for hvordan dette skal praktiseres og det skal etter legalitetsprinsippet hjemles i lov. For renovasjon er det forurensningsloven som er det gjeldene hjemmelsgrunnlaget.

Forurensningsloven § 34 viser til kommunen som pliktsubjekt og forholder seg kun til den enkelte kommune. Forarbeidet til loven i Ot.prp. nr 66 (1992-1993) i punkt 3.5.3.2 «Kravet om full kostnadsdekning» viser til at avfallsgebyret skal være betaling fra abonnenter i en kommune for en kommunal tjeneste og at det bør i utgangspunktet være slik at gebyret skal gjenspeile hva det koster for den enkelte abonnent/gebyrpliktige.

I retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester (H-3/14) er det i kapitel 8 omhandlet mulig krysssubsidiering. Her presiseres at kostnader gjennom et interkommunalt selskap (IKS) skal være mulige å splitte for hver enkelt kommune som er deltager i samarbeidet og som betjenes. Det vises til formuleringen «Er kostnadene ved renovasjon i én kommune høyere per abonnent enn i en annen kommune, og det ikke eksisterer faglige grunner for kostnadsutjevning, skal ikke abonnentene betale samme pris.»

Miljødirektoratet uttalte i brev av 27.2.2018 og i brev av 23.3.2018 nærmere avklaringer om gebyrberegning i interkommunale selskaper (IKS). Miljødirektoratet så på problemstillingen prinsipielt, i likhet med Fylkesmannen. Miljødirektoratet mener i utgangspunktet kan man ikke fastsette et felles generelt gebyr for flere kommuner sett under ett. Miljødirektoratet viser videre til forarbeidene som gjort over i Ot.prop.nr 66 (1992-1993) samt til at den enkelte kommune og ikke IKS-er er pliktsubjekt for denne gebyrberegningen etter Forurensningsloven § 34. Miljødirektoratet presiserer at det ikke er uvanlig at kommuner samarbeider om denne oppgaven og at de kan motta grunnlaget for gebyrberegningen for sin kommune fra et interkommunalt selskap. Det er likefullt den enkelte kommune som har ansvaret for å vedta sitt avfallsgebyr etter loven. Miljødirektoratet oppsummerer med at avfallsgebyret i ulike kommuner innen et samarbeid i utgangspunktet vil være ulike.

Fylkesmannen legger derfor til grunn at den enkelte kommune må vedta sitt gebyrgrunnlag etter forurensningsloven. Beregningsgrunnlaget kan komme fra et interkommunalt selskap, men det må være mulig å se hva som er de reelle kostnader for den enkelte kommune innen dette tjenesteområdet.

Kostnadene må altså vises i gebyrgrunnlaget for den enkelte kommune. Disse kostnadene må være helt like for at det skal være grunnlag for å ta samme gebyr i to eller flere kommuner, uavhengig av om de er i et interkommunalt selskap eller ikke. Ekstrakostnader knyttet til en kommune må spesifikt tilføres den eller de aktuelle kommunene og dermed legges til på kostnadsgrunnlaget.

Det er derfor et naturlig utgangspunkt at avfallsgebyret i de deltagende kommunene i et interkommunalt selskap ofte vil være ulike, avhengig av topografi, infrastruktur, tidligere investeringer osv. Innbyggerne i en kommune som har en god oppdatert infrastruktur innen et tjenesteområde skal eksempelvis ikke gjennom et kunstig høyt felles gebyr være med å subsidiere moderniseringen av infrastrukturen i nabokommunen som ligger etter i investeringer i samme sektor. For at man skal kunne gå til det grep og kostnadsutjevne slik at prisen for de ulike kommunene med ulike priser fra sine gebyrgrunnlag skal bli lik eller tilnærmet lik, må det være faglige grunner for at slike grep skal tas.

Faglige grunner vil bero på regnskapsmessige skjønnsvurderinger i gebyrgrunnlaget. Det vil eksempelvis kunne forsvares å fordele kostnader for et felles forbrenningsanlegg eller sorteringsanlegg plassert i en kommune, og hvor de andre kommunene leverer avfall til dette anlegget. Dette ville om det ikke forelå et samarbeid gjerne være en kjøpt tjeneste av den kommunen som ikke har eget avfall eller sorteringsanlegg, og ville derfor tilkommet gebyrgrunnlaget også utenfor et IKS-samarbeid.

Konklusjonen er derfor at det naturlige utgangspunktet vil være at det vil være en ulik pris for gebyrtjenestene i de ulike kommunene, ut fra den enkelte kommunes forutsetninger i befolkningssammensetning, spredt eller tett bebyggelse eller andre organisatoriske eller geografiske forhold. Det må være faglige grunner til for at det skal være anledning til en kostnadsutjevning. Dersom beregningsgrunnlaget er ulikt i den enkelte kommune så er det ikke grunnlag for å ilegge det samme gebyret i de samarbeidende kommunene.

Fylkesmannen beslutter å ikke foreta en lovlighetskontroll på dette området, men ber samarbeidende kommuner gå gjennom gebyrene sine med bakgrunn i dette juridiske utgangspunkt.

Med hilsen

Trond Flydal(e.f.)
seksjonsleder
Kommunal- og justisavdelingen

Jan-Åge Sneve Gundersen
rådgiver
Kommunal- og justisavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Likelydende brev sendt til:

John R. Sæther

Levanger kommune Postboks 130 7601 LEVANGER

Kopi til:

Revisjon Midt-Norge

Postboks 2565

7735

STEINKJER

Innherred Renovasjon

Russervegen 10

7652

VERDAL

Kontrollutvalgssekretariatet Midt-Norge

Seilmakergata 2

7725

STEINKJER